

Posudek vedoucího diplomové práce
Sňatky na radnickém panství v 18. století
Marie Čížková

Autorku předkládané práce jsem svého času nasměroval k problematice studia historické demografie, pro niž projevila talent už v případě bakalářské práce o raně novověkém nekmířském panství. V rámci práce seminární se s úspěchem zhostila i příslušné historicko-demografické kapitoly do chystané kolektivní monografie o dějinách města Rabštejna nad Střelou. V oblasti na sever od Plzně (jakkoli jde již o Rokycansko) zůstává i v případě své diplomové práce, k níž jsem ji navedl v souvislosti s nedávným zpracováním starších dějin města Radnic. Cílem bylo, aby na radnickém panství analýzou dochovaných matrik postihla fenomén sňatků v raném novověku, resp. konkrétně v 18. století.

O svých cílech M. Čížková pohovořila v úvodu, jenž představuje první, velmi zdařilou a výstižnou kapitolu. Následně stručně a kompilativně představuje dějiny radnického panství s důrazem na sledované období. Dalších pět kapitol s mnoha podkapitolami už je věnováno přímo sňatkům. Autorka nejprve na základě recentní literatury porovnává svatební zvyklosti ve městě s těmi na vesnici a dochází k určitým odlišnostem daným právě sociálním prostředím svatebčanů. Ke slovu se dostávají rovněž svatební tradice – ovšem ani ne tak na Radnicku jako obecně v českých zemích, potažmo ve střední Evropě. Tímto stylem ostatně M. Čížková pokračuje i v dalším textu: zatímco „tvrdá“ data jsou získána z matrik radnického panství, všední den je popsán na základě domácí i zahraniční literatury. Z prostého důvodu – podrobnosti o okolnostech sňatků na Radnicku nejsou k dispozici, dá se ovšem očekávat minimálně určitá podobnost s jinými srovnatelnými lokalitami. Nejobsáhlejší je z pochopitelných důvodů čtvrtá kapitola, která se věnuje situaci na prahu svatby samotné, tj. výběru partnera, věku ženicha a nevěsty, případně jejich rodinnému stavu (svobodný/á vs vdova/vdovec) a opět spíše na základě literatury námluvám a zasnubám. U výběru partnerů se autorka pokoušela postihnout společenské, eventuálně i profesní prostředí snoubenců, narážela však na nízkou výpovědní hodnotu pramenů (matrik), takže výsledný obraz zůstal jen torzovitý. Dala si ovšem rovněž pili sledovat sňatkovost napříč obcemi radnického panství, ba i za jeho hranice, což nebyla nijak řídká záležitost. Časově náročnými a jistě nijak záživnými výpočty dospěla k průměrnému věku tehdejších nevěst 24 let a ženichů 25 let (bez vdov a vdovců) což koresponduje se zjištěnými výsledky podobně zaměřených výzkumů (Velková, Grulich aj.). Samostatná kapitola je věnována přípravám na svatbu, jimiž jsou míněny ohlášky (nejčastěji trojí), výběr termínu a dohodnutí věna a výbavy. Za zvláště zajímavá považuji autorčina zjištění ohledně sezónnosti sňatků – že tradičně i zde dominovaly měsíce říjen a listopad (po ukončení polních prací) nijak nepřekvapuje, pozoruhodný je nicméně výrazný nárůst výběru měsíců leden, únor a květen ve druhé polovině 18. století. Šestá (svatební obřad) i sedmá (posvatební čas) kapitola jsou opět převážně kompilativní, s jednou podstatnou výjimkou: svědky. Jejich výběru na Radnicku autorka věnuje patřičnou pozornost. Svá zjištění pak zdůrazňuje v závěru.

Kritické připomínky vlastně nemám, hledal bych je těžko, a i tak by se jednalo jen o marginálie. M. Čížková zvládla téma precizně, fundovaně si poradila i s přílohami a grafy, za nimiž se skrývá nevděčná, až suchopárná statistická práce, její jazyk přitom zůstal svižný a čtivý, nehledě na to, že se při psaní dokázala vyvarovat zásadnějších pravopisných pochybení a překlepů. Chtělo by se říci, že odvedla i dobrou redakční práci. Snad jen jeden tip, pokud by autorka chtěla někdy v budoucnu na téma navázat – bylo by vhodné kromě matrik využít i vrchnostenské/městské knihy (zde tedy ty radnické), které často ukrývají právě svatební kontrakty a dodávají tolik potřebné informace pro podrobnější okolnosti dávných svateb. Práci velmi rád navrhuji k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou.